

keinesweges darum so lange unterlassen habe, weil ich nur begünstiges zu sagen vermöchte. Es fehlt mir in diesen Tagen die Zeit eine ausführlichere Beurtheilung Ihrer Schrift meinem Briefe beyzufügen, aber nur so viel kann ich Ihnen sagen, dass *Sie nicht Ursache haben so gering davon zu denken als Sie in Ihrem Briefe äussern.*

Jag är hemma för att se efter min gamla Far, som fyra månader legat sjuk. Det är ej mycket hopp om honom. Detta, min osäkra framtid, min olyckliga kärlek, öka gråhåren på min hjessa dageligen. Mätte man orka öfver detta år.

10 Jag minnes, att jag skulle förse Dig med rese-vishet. Det allmänna deraf känner du redan: vill du besöka någon af de orter der jag vistats, skall jag framdeles, på din begäran, säga dig hvad jag vet. Jag hoppas och ber dig Broder att få af dig några ord innan Du reser från Finland. Då skall detta ej vara det sista från Din oföränderlige

Lille.

P. S. Ursäkta min dåliga penna.

227 ANSÖKAN TILL UNIVERSITETET 16.IV 1839

20 HUA, Centralförvaltningens arkiv

Magnifice Domine Rector!

så ock

Amplissimum Consistorium Academicum!

Om Magnifici Domini Rectoris så ock Amplissimi Consistorii Academici högtgällande förord till min hos Hans Excellence Universitetets Tjenstförrättande Vice Cancellor gjorda och härhos bilagda ansökning om förlängd tjenstledighet till utgången af denna Vår-Termin fördristar jag mig i
30 djupaste ödmjukhet anhålla.

Med djupaste vördnad framhärdat

Magnifici Domini Rectoris

så ock

Consistorii Amplissimi Academici

Ödmjukaste tjenare

Joh. Vilh. Snellman

Docens i Philosophien

40 228 F. CYGNÆUS — J. V. SNELLMAN 6.V 1839

HUB, JVS handskriftssamling

Hjertans Broder Janne!

Nu just stod vår, i ordets bästa, vackraste mening, hederlige vän, Lille, emellan min öppnade dörr och talade ännu der vänliga, välvilliga ord. Tungt, till och med mer än vanligt, hvilat på karlens arma, rika hjerta för det närvarande bekymmer och omsorg om många församlingar. Du vet i huru hög grad han äfven annars egt gåfvande att *fortfarande* lägga en
50 mängd med saker på sinnet, om hvilka jag hittills trott, att de endast i böcker hade rätt att utan återvändo gravera läsarn och (roman) hjelten. Han har, som sagdt i mer än vanlig grad dessa tider haft tillfälle att vederlägga min sats — och om jag så får hyperboliskt uttrycka mig — som en man deraf sig begagnat. Mången gång vore jag frestad, för att ändå få rätt, att betrakta honom sjelf in totum et tantum — såsom en bok, sär-

deles af det numera nog allmänna poetiska slaget. Personens löftunna, allt mera hopkrympande, volum opponerar sig åtminstone icke alltför häftigt emot den vågade hypotesen.

Men det än mer ovanliga hos Benedictus är och förblir i alla fall, att hans hjerta, hopklämdt i denna förtunnade lekamen, har ännu godt rum för alla andras sorg och bekymmer, för Ditt, mitt och hela världens i det närmaste för öfrigt — och denna chaotiska massa är ju vidtomfattande nog att icke få rum annorstädes än inom en så själaläk lekamen som hans. — Ett och annat bland hans bekymmer kämpar väl äfven nu hurtigt emot den gamla philosophiska läran om *tillräckelig grund*. Så oroade han sig bland annat deröfver, att jag skulle nederdigna, under, bördan af den generalkrassning, som, i Ditt bref till honom, fallit på min lott. Jag tranquiliserade honom likväl på förhand med den försäkran, att om Ditt sinnelag icke bland ödemarkens jernbruk blifvit ända till förbannelse omhamradt, skulle ingenting från Dig härrörande förmå med bästa vilja förgrymma mig mer än på sin höjd *fem* minuter. Och efter läsningen säger jag ännu med den store novateuren inom Kyrkohistoriens område — med ett ord med Straussens efter Finskt mått — Igoni: »Låt stå» — endast med utplåning äfven af de aldra klenaste fem minuter. Ty omisskännelig är för mig i hvarje ord — hur hårdt det än må tyckas *falla*, en välvilja, mera värd än mången gång den, som i honningsljufliga uttrycks fårakläder sveper sig. Och likväl ligger icke full rättvisa i dessa Dina ord. Jag säger *full* ty till en del finnes dock sådan i dem — huru kunde jag vilja bestrida det, då till Dina påståendens försvar lyfta sig mina egna händer, hvilka allt mera ofta åter begynna taga sin kosa till min peruk, som ånger och ruelse hjälpa dem att hårdraga, så att dess bestånds delars representanter så väl tärande som närande i stora hopar följa medgifvande efter. Jag har visserligen icke under det redan långt framskridna året ej arbetat så som vederbordt — särdeles i det, som såväl timmeliga som andeliga intressen uppställt såsom det mest magtpåliggande för mig.

En känsla af såväl kroppsligt som psychiskt illabefinnande, hvaraf min okullrunkeliga talent, att icke lätt komma mig till *det nödvändiga*, förr än det blir ytterst nödvändigt, tagit sig rik förevänning att följa sin böjelse, har hindrat mig att gripa an de Romare under min hjertes auspicer, med hans ihärdighet. Detta är illa. Ty det hade kunnat blifva ett glädjefullt opus för mig sjelf och dem som mena mig väl — således icke minst för Dig. Men det vedervärdiga obehaget af att inpressa det bästa af min hela själ inom den numera själlösa Corpus Cicero-stilen, har hittills väckt okufvelig vämjelse för min mage, som numera ej kan till stöfvlskaft eller sålläder begagnas, huru, det än må stå till med fotaplaggen. Nu måste jag likväl gripa mig an med all den Herculiska tolfmannakraft, som i nödens stund hittills icke underlåtit att infinna sig, om än arbetet röjt så grofva labbar. Likväl kan jag till Din sannolika tillfredsställelse dristig yrka, att Du ändå ej har helt och hållet rätt uti att begabba mina själs funderingar på denna tid. En poetisk nuha vaknade med nya året hos mig, med ett rikare flöde än måhända någonsin förut. Följande med denna ström, har jag skrivit åtskilligt och skulle visserligen ha gjort det ännu mer, om ej de ordinarie Assessorerne, hvilka, fördömde och fördömande likt andra consistoriales oupphörligt fallit mig i talet och förebrått mig, att jag på chimerer slösade en dyrbar tid, som tillkom den verkligaste verklighet, representerad af tit. Hannibal. Då kastade jag ofta bort med ångest och bäfvan den gåsvinge, hvarmed jag sopade ihop poetisk guldsand etc. etc, — utan att likväl återupptaga den för att flägta, bort de molnfläckar, som näsvist lägrat sig kring hans gloria. Hvad Du låter framljunga emot fröknar, mamseller och deras andeliga vederlikar drabbar mig föga. Ehuru

vackra mina föresatser voro, att öppna lifliga communicationer med denna människoslägtets skönaste hälft, har jag hittills haft att skaffa med dem mindre än någonsin. Vål hafva några stycken, framkallade af *handgriplig* yttre anledning — ehuru platt ingen sådan, som Du misstänker — blifvit framburna af Morgonbladets vallmo-vingar — men de utgöra den ojemförligt minsta part af det, jag skrifvit, och hvad del än någon fröken möjligen kunde hafva i »Ersättningen» och »Vemodet», så kunna dessa väl honnetement ej hänföras till tillfällighetsalster i vanlig mening — utom såvida all lyrik till sin grund ej kan dragas under någon annan kategori. För öfrigt måste jag just le åt Din naivité, att i Lilles bref hundfila mig, för tillfällighets birfileri. Var detta ej ett argumentum ad hominem, riktadt äfven åt annat håll än min person? Vällförtjent hade det åtminstone varit, ej blott för Benedictinernas gamla synder i denna väg, men äfven för hans lusta att ännu allt framjent likaledes synda — ehuru denna icke varit af förmåga understödd. Medan hans händer, med förtviflans åtbörder, irrade i de gråa lockarna, för att från det djup, de betäckte framdraga, lik Münchausen, någonting, hvarmed de grafvar kunde fyllas, i hvilka jag sett ned — så gjorde jag mitt ifrån mig — och måste således stånda till ansvar, såsom then der gerningen begått. För öfrigt hafva mina senaste poetiska funderingar hos helt annat folk än det Du antyder vunnit mer nåd än någonsin annars varit fallet sjelfva den mot mig eljest i detta hänseende så stränge R^(er)g förmenar att jag otroligt förbättrat mitt poetiska lefverne och hoppas numera allt godt. Hvad fan skall Du då så totalt misströsta om mig? — Sanningen att säga kan jag dock ej förspörja någon annan egentelig förändring än att jag nu kan skrifva korta visor lika lätt och lättare än fordomsdags långa, så att tumstocken (*sit venia verbo*) bekvämligare än annars låter bucka sig. Än mindre skäl har Du, att bannas öfver min balsamering af salig Pehr Ad^(olf). Den är hvad stil, ordning och sammang beträffar ett mirakel, för att vara af undertecknad. Också har den af alla, som ej funnit sig skrapade af det djerft impertinenta, som rikeligen derpå är förslösadt — med mer än vanligt välbehag blifvit upptagen. Du skulle visserligen på sätt och vis ha mer än någon anledning att deröfver harmas. Ty intet var det väl just artigt gjordt, att jag, då fråga egenteligen endast var om ett lik, derunder ihågkom mer än en gång Dig och det sätt, hvarpå man med Dig, hushållat. Men på andra sidan saknar Du ej heller allt skäl att förlåta mig dessa associationes idearum (för att bruka ett talesätt, som vore Dig och Din *andra* husgud i lag). Dock kan jag icke neka, att jag skulle tycka illa vara om Du icke nästan mer än andra skulle tycka om detta med blixstens snabbhet, på icke stort mer än en dag, framtrollade jätte-opusculum. Men vare nog, ja mer än nog sagdt om allt detta. Jag märker till min bestörtning, att denna apologi redan blifvit vida voluminösare än den i allt fall vigtigare Apologia confessionis Augustanae. Skyll Dig likväl sjelf derför om den stora pappersmassan sorgligt påminner Dig om vissa andra acter, fangifna i åminnelse. Ditt är felet äfven i så måtto, att jag knappt för någon annan skulle ha idas så här på sätt och vis rättfärdiga mig — För öfrigt tycker jag som den herrlige Thorild, hvilken jag allt mera börjar älska högre än hvarje annan, hvars pennförande hand, redan domnat bort, att det är naturligt om man sjunger ut med sitt försvar — när det gäller ens hufvud.

För ett par månader sedan skref jag, imiterande den erckelathunden Sam. Ödman en epistel till Dig, vältrande mig i paulunen. Den afgick då icke — hufvudsakeligen som jag tror af det skäl att jag väntande der på att vår gemensamma gynnarinna Emelie skulle pryda den med några rader, af sin hand tillagda. Hvad som hindrade denna åtgärd från hennes sida vet

jag icke, emedan jag sen långlig tid icke sett till henne. Att hon likväl med tillbörlig vördnad erindrar sig sin vördade farbror, oakadt de näraliggande bestyr, som åtfölja hennes kallelse som qvinna etc. — derpå tviflar jag dock platt icke. Huruvida ofvanberörde skrifvelse kommer att såsom ett slags apostill till denna afgå, beror dels deraf om jag tror, att sådant kan ske utan att komma höga kronan ***, då säkert i detta menföre en särskilt, fäledamot skulle måsta adjungeras för dess fortskaffande, dels af den lika omständigheten om jag kan få fatt ännu derpå. Kanske skulle detta tillskott också endast öka det obehag, hvarmed Du täckts anse mina andra tillfällighetsproducter. Ty under annan rubrik kan väl ej heller den rimligen komma. Och i alla fall lærer den väl ej innehålla — ty sannerligen jag minns ett ord af hvad det må ha stått — annat än tautologier derom huru bekymmersamt det förekommit mig, att en viss liten skrubb, som knappt mäktade inrymma de molnmassor, hvilka förflygtigade kossacker lemnade efter sig, varit för mig tillsluten. Ända till dessa dagar har jag icke eftersett om röken redan hunnit skingra sig i dessa då förtiden temmeligen flitigt besökta nejder. Huru angenämt blef jag således ej öfveraskad, då jag intrafvande derstädes märkte den nimbus, hvaraf Du professoriskt omgaf Dig, ännu ogenträngelig uppresa sina djerfva kolonner, som hotade de Tengströmska arfvingarne med att skaffa dem mera tak öfver hufvudet än helsosamt vore. Men midt, ur sagde nimbus framblickade så gladelig den gamla ungdomen Gottlund, framteende i sig sjelf ett lefvande bevis derpå, att det irrande riddareslägtet icke dör ut så lätt, som man kunde frukta, uti ifrågavarande ***. Med spänd väntan afbidar man utslaget öfver hans duell med gamla major domus i den förnämsta slagtning i hufvudstaden förhus. Gubben har hela detta år varit eländig till sin lekamen och ty värr ej mindre till sin själ. Med en ej ens hos honom vid sådana tillfällen vanlig vrånghet har han svinats idkeligen emot den, som haft den olyckan att vara denna gång hans competitor — medan denne vackert, ädelt och äkta ridderligt mot sin vederpart betett sig. Också har detta mer kanske än allt annat stämt nästan enhälligt sinnena till hans fördel, så att måhända ej stort flere än det rostade St(åh)lberget, roi faineant, Axelius, och dennes motsats, det idoga collegierådet lära ha courage att söka, gjuta om honom till Finsk Lector. Jag sörjer riktigt öfver, att jag, liksom mången annan, skulle med grämelse förnimma, att de finge sin vilja fram. Men jag kan ej hjälpa det: ett ignobelt skällande af det slag, som hans varit denna tid är mig förhatligt mer än att tugga på barkbröd.

Men jag går gerna ifrån dessa magra ämnen till både för Dig och mig angenämre och rikare. Att mången här med gammal, — ej föråldrad — vänskap tänker på Dig behöfver jag icke ens försäkra. För en månad vid pass firade Österb(ottningarna) sin terminsfest. Som Du minnes är jag nu en omistelig person vid sådana tillfällen, för hvilket jemte allt annat behag, som af samma förhållanden härflyter, jag visserligen har hufvudsakligen att tacka Dig. Jag hade ämnat än vid detta tillfälle påminna ungdomen om två nationens gamla stolpar — Dig och R(une)b(erg). Men den store gynnarn W. Lagus, som händelsevis äfven dit förirrat sig, hade föresatt sig att, en längre stund blåsa blå tobaks och annan dunst i mina tårbestänkta ögon, så att jag förekoms af en annan. Detta var Vacklin, som proponerade Din skål hjertligt och välment — och ett innerligare hurra än det, som derpå följde skallade hela aftonen icke.

Ännu är jag knappt hunnen till midten af den långa versen, hvori åtskilligt af sådant, som ännu mindre, troligen, förmått tränga fram till din ensamhet, hvori Du nolens, volens begrafvit Dig, än till den, hvaraf jag mig omgifvit, — skulle och borde exponeras. Men desto längre har natten

10 kilat af. Jag begynner förnimma huruledes en artig hop af smågubbar begynna sitt spel under dess vingars skugga. Corps d'élite i detta garde utgöres naturligtvis af Assessorer i utsliten uniform — och mer eller mindre iklädande sig den grofva skeppelse, som ungefär för ett år sedan, förljufvade för Gustaf Wrede och oss, med bolmörtsplantering, första dagen af blomstermånaden. De flesta tyckas bekläda general actors functionen, och framträda med hotelser för framtiden och anmärkningar om nödvändigheten, att på extra bestyr icke försarfva en dyrbar tid. Jag väntar allt ständigt att få se någon sådan stickande sig fram under Dina anletsdrag. Men hittills har denna angenäma öfveraskning ej varit mig förunnad. Kanske få de bättre curage dertill, om jag kastar bort pennan och värnlös lägger mig på mitt öra. Måhända har jag snart nog viktiga saker att förmåla och griper i den med armstyrka ånyo. Detta sker om ej förr så när Du åter släppt lös ett Nordanväder, och detta riktadt directe till, såsom emot

Din gamle vän
Fredr. Cs.

Hfors d. 6 Maj 1839

20

229 Z. HÆGGSTRÖM — J. V. SNELLMAN 25.V 1839
HUB, JVS handskriftssamling

Stockholm, d. 25 Maj
1839.

Akademie-Adjuncten H:r J. Wilh. Snellman
i NyCarleby.

30 Till svar på Tit:i ärade af d(en) 13 Dennes, som i går ingick, får jag äran upplysa, att Tit:i Psychologi ännu icke rönt någon den minsta framgång här i Sverige, att jag ännu icke vet, huru mycket som sålts i Fi(n)land; men, att jag skulle skatta mig lycklig, om jag på första året sålt så myck(et) att det betäcker mitt honorarium till Tit., är hvad jag kan försäkra. — Jag ingick i transaction med Tit. i tanka att få brukbara läroböcker i en vetenskaps gren, der vi ännu sakna, sådana, svarande mot tidens fordringar; men denna min förhoppning, fruktar jag mycket, kommer aldrig att gå i fullbordan, utan Tit:i arbeten i stället förblifva en literär märkvärdighet, upphöjande Tit. till rangen af en filosofisk notabilitet i litteraturens historia och gagnande Tit. på meritlistan vid ämbetsbefordringar, men
40 lemnande Tit:i förläggare brödlös på hela speculationen. — Icke dess mindre, och oaktadt Tit:i bemötande i anledning af en obetydlig utvidgning i formatet förolämpat mig genom en beskyllning för krämaraktigt gnideri, som jag måst finna högst ojämplig, då hela arrangementet afsett, icke någon större inkomst för mig, utan ett lindrigare pris för köparen i förening med ett prydligare utseende, till närmare öfverensstämmelse med det större arbete i Logiken Tit. redan förut hade utgifvit, och detta allt med större omkostnader för mig i afseende på tryck och papper, utan deremot svarade större inkomst — så, ehuru jag har ringa hopp att bli
50 trodd på mina ord, då jag försäkrar, att det sker för sakens skull, vill jag dock förlägga de tvänne återstående häften af Tit:i filosofiska elementarkurs, på det ett för det åsyftade ändamålet komplett helt måtte uppkomma. — Hvad detta hela sedan må komma att gälla i bokhandeln, det står i vida fältet, och är så ringa utsigt till, det ett Hegelianskt elementarverk någonsin blir antaget till Filosofisk Lärobok här i Sverige, att